

# ABŞ - nyň Prezidenti kim bolarka?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

ABŞ - nyň Prezidenti kim bolarka? ABŞ - nyň PREZIDENTI KIM BOLARKA?

ABŞ - da geçirilen soňky pikir soralsygyň netijeleri Demokratlar partiýasyndan talaşgärlige hödürlenýän, Prezidentiň öňki kömekçisi Jo Baýdeniň öňe saýlanýandygyny görkezdi. Hatda Baýdeni 14 utuk öňde görkezýän pikir soralsygyň netijeleri - de bar.

Amerikan halky Jorj Floýd atly garaýagyz raýatyň Minnesotada polisiýanyň agyr jenaýatynyň pidasyna öwrülmeginden soň başlan protestlere we hak - hukuk talaplaryna doly goldaw berýär. Her ýüz adamdan segseni garaýagyz raýatlara deň göz bilen garalmaýandygyny we jynsparazçylykly çemeleşilýändigini pikir edýär.

“Ýurduň gowy dolandyrylýandygyna ynanýarsyňyzmy?” diýen soraga bolsa, her ýüz adamdan altмыш ikisi “Ýok!” diýen jogaby berýär.

Ýagny ähli görkezijiler Baýdeniň peýdasyna.

Emma otuz alty ýyllap senatorlyk eden ýetmiş sekiz ýaşly talaşgäriň iňňän möhüm käbir hendikaplary bar.

Teleýaýlyma düşende gojanyň keşbini bermäge ýykgyň edýär.

Üns beriň, garry diýemok, goja diýýärin. Çünki garrylyk bilen gojalygyň kän tapawudy bar!..

Mysal üçin, arada “Ulusa sesleniş” formatynda 25 minutlyk söz sözledi. Açyk ýygnaklar we metbugat serişdeleriniň toplanşyklary bilen deňeşdirenimizde az wagtyň içinde birnäçe gezek uzyn - uzyn üsgürdi. Hususanam wideokamera seredýän ýaly edip, öňden taýýarlanan teksi okamagy üpjün edýän prompter enjamyndaky yzygiderlilige ýetişmedi.

Ýagny öňünden geçen ýazgyny arkaýyn okap bilmedi.

Delawaryň öňki senatory Baýden barada Waşingtonda on ýyllap

ilçi wezipesinde oturan we şol döwrüň Waşingtonynda iň täsirli baş ilçiniň biri hökmünde görkezilen tejribeli dana diplomatymyz Şükrü Elekdagyň pikirini soradym.

Ol "Senator saýlanan ştatynda rumly saýlawçylaryň agdyklyk edýändigi sebäpli Gresiyanyň yňdarma tarapdarydyr" diýip başlan sözünü şeýle dowam etdi:

"Ilçi bolup Waşingtona gidenimde amerikan syýasatynda täsirli orny eýeleýän şahslar bilen görşüp, Türkiýäniň doktrinasyny düşündirýärdim. Jo Baýden bilenem görüşmekçi bolupdym, emma ol randewu bermedi. Günlerde bir gün Kongresiň naharhanasynda duş geldim-de, ýanyna bardym. Özümi tanadanymdan soň randewu (gepleşik, duşuşyk) talabymyň bardygyny gaýtdan mälim etdim. Şonda göni ýüzüme dikanlap: "Siziň bilen görşäýemde-de, pikirlerimi üýtgedip bilmen!" diýdi welin, onuň bilen duşuşjak bolmagyň biderekdigine düşündim!.."

Meniň bilen görşen beýleki daşary syýasat boýunça hünärmenlerem Baýdeniň "Gresiyanyň tarapdary, Türkiýäniň garşydaşy" taraplarynyň bardygyny nygtadylar.

Kowid-19 (koronawirus) ýokanjyndan öň ykdysadyýeti aýaga galdyryp, işsizligi ýok diýiljek derejä düşürendigi sebäpli Demokrat partiýalylar tarapyndanam saýlanylmagyna garaşylan Donald Tramp pandemiýa döwründe kabul eden kararlary we başly-barat ugur-utgasyz çykyşlary sebäpli kän utuk ýitirdi. Özem ýokanja garşy tutluşyga çykýan ýaly çykyşlary ony jany-teni bilen goldaýan tarapdarlarynda-da lapykeçlik döretdi. Jorj Floýd wakasyndan soňky gözegçiliksiz özüni alyp baryşlary bolsa, oňa gönükdirilen tankydy oklaryň gürelmegine sebäp boldy.

Tramp halk köpçüliginiň agzyny alardyp, toparlara bölüp, biri-birine garşy öjükdirip saýlawçylaryň jylawyny ele alaryn öýdýär we täzedan saýlanmak üçin mitingler geçirjegini aýdýar. Emma bitarap synçylar koronawirusyň ikinji ýokanç tolkunynyň ABŞ-ny uran ýagdaýynda, onuň saýlanmaga bolan hiç hili mümkinçiliginiň galmajagyny aýdýarlar...

Merhum Süleýman Demirel syýasatda bir hepdäniň juda möhümdigini, şol bir hepdäniň içinde köp zady üýtgedip bolýandygyny aýdardy.

Trampyň tarapdarlary-da Prezidentlik saýlawynyň geçiriljek 3-nji noýabr gününe çenli dört aýa golaý wagtyň bardygyny we onuň şertleri öz peýdasyna öwürüp, täzedan saýlanjagyny aýdýarlar.

Hatda bu babatda jedele-de girmekden çekinenoklar...

Jedellerine tutaryk hökmünde-de Baýdeniň taýýarlyksyzdygyny we gojalşandygyny, munuň tersine Trampyň ykdysadyýeti dolandyrmaýdaky ukyp-başarnygy görkezýärler. Olar täze ýaşaaýyş-durmuş formasy bilen birlikde ykdysadyýetiň çalt janlanjagyna we ýokanç döwründe artan işsizlik derejesiniň peseljegine ynanyarlarlar...

Görnüp duran hakykata we uzyn gepiň gysgasyna seretmeli bolsa: Baýden aýk-aýdyň önde barýar, emma bu onuň heniz gutarnykly ýeňiş gazanjakdygyny aňlatmaýar.

Ugur DÜNDAR.

"Sözcü" gazeti, 12.06.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMİLİYEW,  
Stambul uniwersitetiniň talyby. Publisistika